

Nato je spregovoril tajnik A. Kutin par besed novim gg. kolegijam in kolegom. S toplimi akcenti jih je izpodbujal na resno in težavno delo ljudskih vzgojiteljev v šoli in izven nje ter jih prosil, naj nam bodo zvesti in odkriti tovariši, iskreni rodoljubi in odločni ter značajni možje.

Tovariš Rakovšček je jako zanimivo poročal o stanovski organizaciji in o pridobivanju šoli odrasle mladine. Priporočal je organizirano izvenšolsko prosvetno in socialno delo ter posebno poudarjal, da moramo biti demokratični, ker smo zaradi ljudstva tu.

Gospica koleginja Pavšičeva je nato po svojem poročilu o zborovanju „Zaveze“ v soglasju s predgovornikom in na podlagi njegovih izvajanj predlagala poseben odsek za organizacijo izvenšolskega kulturnega in socialnega delovanja učiteljstva. Po Kutinovem nasvetu se je poverila ta naloga že obstoječemu odseku za politično organizacijo.

Prav zanimivo je bilo poročilo zastopnikov učiteljstva v c. kr. okr. svet. Navzoča sta bila oba zastopnika, kakor tudi g. nadzornik. Posamezni učitelji so stavljali vprašanja katera sta onadva pojasnjevala. Razen v dveh točkah (neko premeščenje in triletni dopust!) je učiteljstvo vzelo na znanje njiju delovanje, še posebej upošteva težavne okoliščine, ki ovirajo dosego večjih uspehov. Učiteljstvo jima je hvaležno, da sta drage volje poročala ter nista nasprotna stvarni in mirni kritiki.

Volitev odbora se je izvršila po listkih. Izvoljeni so bili skoraj soglasno vsi prejšnji odborniki, le mesto tov. Stresa, ki je premeščen v Cerkno in bi se težko udeleževal sej, je prišel v odbor Rakovšček.

Po dovršenem zborovanju smo imeli pri Kotlarju skupno kosilo, kjer smo v lepi slogi še marsikatero rekli v pouk in razvedrilo. Dal Bog, da bi se še večkrat sešli v tako obilem številu!

Književnost in umetnost.

Popotnik. Letnik XXVIII. Štev. 8. — Tovariš A. Pesek objavlja na uvodnem mestu spis „Tudi osebná pola“, kjer pripoveduje, kako praktično je uredil na svoji šoli zapisnik izposojenih knjig iz šolarske knjižnice, ki podaja pregled o vseh knjigah, ki jih je prečital otrok v šoloobiskujoči dobi. Posnemanja vredno! — Ivan Bajželj objavlja konec znamenitega spisa o „Telesni vzgoji“, ki brezdvomno zasluži največjega uvaževanja. — „Triandrus“ se imenuje spis Mira Šijanča, v katerem bo opisal Aristotela, Platona in Sokrata, „to trojico cvetu na pedagoškem polju“. V tej številki začenja s Sokratom. Zanimivo delo! — „Nazorni uk — propedeutika realij“ je naslov nadaljevanja spisa Elize Kukovčeve (Iz zgodovine). — „Književno poročilo“ prijavlja oceno Drescherjeve knjige „Elternabende“ (spisal Ant. Leban), Lapajnetove knjige „Slovenski posojilničar“ ter navaja tiste knjige „Slov. Šol. Matice“, ki jih priporoča naučno ministrstvo. — „Razgled“ (Listek — Pedagoški paberki — Kronika) je bogato založen z raznovrstnim drobižem.

Domače ognjišče. Štev. 8. ima to-le vsebino: 1. Jerica Zemljanova: Otroci, naši biseri, pazimo nanje! — 2. Rudolf Horvat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — 3. Ob počitnicah. — 4. Mladika, prvi slovenski penzionat ženskega vzgojevalnega in nabraževalnega društva v Ljubljani. — 5. Listek. Ivo Trošt: Veliki Martinek. — 6. Dopisi. — 7. Drobne. — Toplo priporočamo.

Zvonček prijavlja v 9. letošnji številki to izbrano in raznovrstno vsebino: 1. Borisove pesmi. — 2. V Konjskih vodah. Andrej Rapč. Povest. — 3. Prvi grozd. Slika. — 4. Tat. Slika v barvotisku. — 5. Čebelica in čmrlj. Sorin. Basen. — 6. Tiho, vse tiše... Fran Žgur. Pesem. — 7. Enopérka. Avguštín Šabec. Poučni spis. — 8. Zgode in nezgode. Iv. Kiferle. Povest. — 9. Veseli ljudje. Slika v barvotisku. — 10. Premodre glave. Silvester K. Narodna smešnica. — 11. Razsodba. Ivo Trošt. Povest. — 12. Jezevo potovanje. Borisov. Pesem. — 13. Dober tek. Slika v barvotisku. — 14. Križi in težave iz mojih dijaških let. Fr. Rojce. Povest. — 15. Pouk in zabava. Besedna naloga. Lina. — Rešitev. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Zreo učitelj. Napisao Davorin Trstenjak. Zagreb 1907. Nakladom Hrvatske knjižare i industrije papira (Lav. Klein) u Zagrebu. — Str. 243, cena 1 K 60 h. — O tem znamenitem delu izpregovorimo pozneje.

Dragotin Kette: Poezije. Naznanili smo že, da so izšle Poezije mladega pesnika Dragotina Ketteja v drugi, pomnoženi in ilustrovani izdaji, ki jo je oskrbel podjetni založnik L. Schwentner. — Sodba o pesniku Ketteju je že gotova. Vsa kritika — tudi naša — jo je izrekla že ob prvi izdaji njegovih pesmi: Kette je brez dvoma eden najnadarjenejših slovenskih lirikov, katerega pesniška sila se kaže v zmagoslavnem sijaju njegovih sonetov. Jezik je zvoneč in ubraz, ton pesmi naroden. Bil je šele v razvoju svojega pesniškega ustvarjanja. Dvignil bi se visoko kakor malokdo pred njim in za njim, a zadela ga je usoda toliko mladih izvoljenih Slovencev: umrl je! — To je jedro vseh kritik, ki so že bile izrečene. Ponavljamo ga danes, saj se ne da ob teh Poezijah nič drugače misliti in soditi. Kar je — je in ostane! — Tej izdaji so dodane nekatere drobne pesemce in pripovedne stvarce, ki jih je napisal Kette slovenski mladini. Toda ne pod vplivom „Vrtčevega“ urednika, kakor piše „Dom in Svet“, ampak pod vplivom lastnega pesniškega genija. Tako sugeriranje „vplivanja“ je prazna fraza in golo bahaštvo. — Ilustracije je izvršil Maksim Gaspari. V veliki večini so te risbe krasne, ker se vjemajo z besedilom tako, kakor bi same iztekale iz njega. — Zunaj in znotraj je ta knjiga v resnici lepa.

Politiški pregled.

* **Češki socialni demokratje na Moravskem in geslo:** Češki otrok v češko šolo! 18. pret. m. je bilo v Brnu sedem shodov čeških soc. demokratov, potem shod na Kralovem Polju, tabori v Židenicah, v Zabřehu in v Hrabovem pri Mor. Ostravi, ki so se pečali vsi s šolskim vprašanjem. Na taboru v Zabřehu je bila sprejeta resolucija, v kateri se pravi: „Nadalje nalaga tabor vsem delavskim očetom in materam kot moralno dolžnost, držati se pri upisovanju otrok v šolo edino pravega načela velikega učitelja narodov Jana Amosa Komenskega: Češki otrok v češko šolo! — Na taboru v Hrabovem so sprejeli udeleženci resolucijo: „Proglasamo, da smo si vsvesti, da se more samo v materinski položiti temelj k temu, da bi se iz mladine vzgojevali ponosni državljani, ki bodo znali kdaj braniti svoje pravice. Pozivamo tudi zavedne sodruge in sodržavljane, da bi svojih otrok ne oropali edino prave vzgoje, ki je mogoča samo v materinskem jeziku, s tem, da jih pošiljajo v ponemenujoče in poneumnjujoče šole ter obljublamo, da si bomo prizadevali, da bo poneumnovanje delavskih otrok v šolah s tujim učnim jezikom prenehalo.“

* **Vlada v službi škofov.** „Venkov“ poroča, da so namestništva na Češkem, Moravskem in v Šleziji zaupno naročila političnim oblastim, naj strogo opazujejo duhovnike, ki so pristali novega reformnega gibanja in sploh nezadovoljni elementi ter naj vestno poročajo deželnim vladam, kaj so opazili.

* **Razdelitev deželnega šol. sveta na Moravskem v nemški in češki oddelki** je izvršena, kakor smo že poročali. Na temelju zakona z dne 27. oktobra 1905. l. je češki in nemški oddelki eden od drugega popolnoma neodvisen ter uraduje in sklepa samostojno. Naloga vsakega teh dveh oddelkov je: nadzorovati okrajne in mestne šolske svete, učiteljska in tem pripadajoče vadnice ter na njih stopnji stoječe privatne in strokovne šole. Imenovana oddelka šolskega sveta imata pravico imenovati učitelje po veljavnih predpisih, potrjevati ravnatelje in učitelje na občinskih srednjih šolah, podajati zvedenska mnenja o šolskih knjigah in učnih pripomočkih za srednje in strokovne šole. Vsakemu oddelku predseduje predsednik ali po njem določeni namestnik. Člani vsakega oddelka so: 1. pet zastopnikov deželnega odbora, 2. zastopnik mesta Brna, 3. referent za administrativne (upravne) in gospodarske reči, 4. deželni šolski nadzorniki, ki jim je stalno poverjeno nadzorstvo nad češkimi ali nemškimi šolami, 5. dva katoliška, en protestantski duhovnik in en zastopnik židovske vere, 6. trije zastopniki učiteljskega stanu, in sicer eden za ljudske šole, eden za realke, eden za gimnazije. Uradni in obravnavni jezik je v češkem oddelku češki, v nem-